

เป็นที่ยอมรับกันว่า ประเทศที่กำลังอยู่ในระยะพัฒนานั้น การขาดแคลนเงินทุนเป็นอุปสรรคที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างที่เรากำลังเผชิญอยู่ ซึ่งเป็นความจริงทั้งในแง่ส่วนรวมของประเทศชาติ และในแต่ละธุรกิจ ถ้าหากว่าเงินทุนที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นถูกนำมาใช้อย่างไม่ก่อให้เกิดผลคืออย่างใดอย่างหนึ่งเต็มที่ ก็ย่อมเป็นที่น่าเสียดาย เงินทุนของเอกชนก็ดี ของรัฐก็ดี ย่อมถูกนำมาลงทุนเพื่อให้ได้ประโยชน์ตามที่เจ้าของตั้งใจเป้าหมายไว้ แต่การไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นบางครั้งไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะขาดการวางแผน การดำเนินงาน และการควบคุมที่ดี ความล้มเหลวดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดผลเสียหายต่อส่วนตัวของผู้ลงทุน และต่อเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศชาติ โดยเฉพาะการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม เพราะต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวร เป็นจำนวนสูงกว่าการลงทุนในกิจการค้าปลีกค้าส่งธรรมดา เมื่อประสบความล้มเหลว การถอนเงินคืนจากอาคารโรงงาน เครื่องจักร เครื่องมือ ย่อมทำได้โดยยาก หรือแม้จะเปลี่ยนไปผลิตอย่างอื่นก็ไม่ใช่ว่าทำได้ง่ายนัก ดังนั้น การลงทุนในโครงการอุตสาหกรรมการผลิตจึงต้องควรระมัดระวังอย่างมาก โดยต้องมีการทำโครงการศึกษาโครงการปรับปรุงแก้ไขให้รัดกุมเสียก่อนที่จะลงทุนเริ่มดำเนินการไปจริง ๆ

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

ผู้ที่คิดจะดำเนินกิจการอุตสาหกรรมผลิตสินค้า หรือบริการอะไรก็ตาม ย่อมจะต้องสนใจว่า นอกจากเงินทุนของตนเองแล้ว จะได้แหล่งของเงินจากที่ใดอื่นอีก จะเริ่มทำโครงการลงทุนอย่างไร โครงการลงทุนประเภทใดถือว่าดีและไม่ดี เราจะศึกษาประเมินผลโครงการลงทุนได้อย่างไร สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และความช่วยเหลือจากทางฝ่ายรัฐบาล เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่ผู้สนใจจะลงทุนในโครงการอุตสาหกรรมใหม่ ๆ และ/หรือ กำลังแสวงหาเงินทุนควรจะได้ทราบ ถึงแม้กิจการเก่าก็ตาม อาจประสบปัญหาที่จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน เช่น การเปลี่ยนเครื่องจักร การขยายกำลังการผลิต หรือการปรับปรุงภาวะการทำงานในโรงงาน

ในประเทศไทยนั้น ถึงแม้จะมีการลงทุนในระยะนี้มากมายก็ตาม แต่การวางแผนทำโครงการลงทุนก็ดี การดำเนินงานก็ดี การควบคุมไปสู่เป้าหมายก็ดี ไม่ค่อยจะกระทำกันอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักธุรกิจยังเคยชินอยู่กับคำเนนการค่าแบบง่าย ๆ ที่ต้องการความรวดเร็ว และการฉวยโอกาสเป็นปัจจัยที่จะไปสู่การประสบผลสำเร็จ นอกจากนั้น อาจเป็นไปได้ที่วาทะของการลงทุนยังมีอยู่มากมาย ผลตอบแทนการลงทุนก็ยังสูง ความปรารถนาและความระมัดระวังรอบคอบในการวางแผนจึงยังไม่มีความสำคัญที่เด่นชัดนัก

โครงการลงทุนที่ทำขึ้นมาก่อนปฏิบัติจริงนั้น เปรียบประดุจ "พิมพ์เขียว" ก่อนการก่อสร้างความบกพร่องต่าง ๆ จะถูกนำมาพิจารณาเสียก่อนโดยผู้ชำนาญงานด้านต่าง ๆ การแก้ไขในระยะนี้เสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย แต่ถ้าเราดำเนินงานขึ้นไปอย่างไม่ระมัดระวัง และเริ่มโครงการไปจริง ๆ แล้วผลเสียที่ตามมาย่อมสูงมาก

การหาเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ มาเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมนั้น ย่อมต้องมีโครงการที่ทำขึ้นอย่างละเอียดและเชื่อถือได้ เสนอให้สถาบันเหล่านั้นพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการให้กู้ยืมหรือการร่วมลงทุน

หัวหน้าฝ่ายธุรกิจเงินกู้^๑ ของบริษัทเงินทุนเพื่อการอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเคยปรารภกับผู้เขียนว่า มีหลายกิจการที่เสียโอกาสสูญเสียเงินในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำจากบริษัท ๆ โดยที่ไม่มีโอกาสจะทำความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างกิจการนั้นกับบริษัท ๆ ทั้งนี้เพราะฝ่ายผู้ให้กู้ยอมต้องการโครงการที่ดี มีข้อมูลครบถ้วนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่วนผู้ขอกู้มักต้องการความสะดวกและง่าย ซึ่งกว่าผู้ประกอบการนั้น ๆ จะเห็นคุณค่าของข้อมูล และประโยชน์ของการวางแผนจากข้อมูลทุกอย่างก็สายเกินไปเสียแล้ว โดยที่ผู้ขอกู้ก็หันไปพึ่งแหล่งกู้ยืมที่อัตราดอกเบี้ยสูงแทน และเมื่อดำเนินงานไปแล้วมีประสบการณ์มากขึ้นจึงมาคิดไต่ภายหลัง ว่าการตัดสินใจลงทุนของตนนั้นควรจะได้กระทำอย่างรอบคอบ และมีแผนการที่ดีกว่าที่ไต่ทำไปแล้ว เพราะต้นทุนในการแก้ไขสิ่งที่ทำไปแล้ว เพราะตัดสินใจผิดพลาดนั้นมักจะสูงกว่าต้นทุนที่จะต้องลงไปในการศึกษาโครงการให้ถี่ก่อนการลงทุนมาก บางครั้งไม่มีโอกาสจะแก้ไขเลย โครงการลงทุนที่ทำไปแล้วนั้นย่อมผูกพันกิจการอยู่ยาวนาน กว่าสินทรัพย์ที่ลงไปนั้นจะค่อย ๆ กลายเป็นค่าสึกหรอ เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนของสินค้า เข้าไปรวมอยู่ในราคาขายของสินค้า

^๑ สัมภาษณ์ นายทศ พันธุมเสน (บริษัทเงินทุนเพื่อการอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ๑๐๑ ถนนนเรศ พระนคร) มิถุนายน ๒๕๑๑.

กลายเป็นลูกหนี้การค้า และกลายเป็นเงินสดคืนมา ดังนั้น การตัดสินใจเรื่องนี้จึงควรพิถีพิถันเป็นพิเศษ เพราะระยะเวลาคืนทุนนาน และมักจะใช้เงินจำนวนมาก

บางกิจการ เนื่องจากแก้ปัญหาไม่ตก หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง ไม่มีข้อมูลที่จะประกอบการตัดสินใจ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถจะรวบรวมและวิเคราะห์รายงานข้อมูลให้อยู่ในลักษณะที่จะตัดสินใจได้ จึงปล่อยให้เงินสดที่เหลือใช้ และโอกาสที่จะกู้ไว้โดยเปล่าประโยชน์ หรือเพียงแค่นำไปฝากประจำไว้กับธนาคารได้ดอกเบี้ยเพียงเล็กน้อย และพอใจที่จะดำเนินงานที่กำลังกระทำอยู่โดยไม่มีโครงการขยายงานแต่ประการใด อันเป็นแบบฉบับของการบริหารงานธุรกิจในประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย ซึ่งการจัดการธุรกิจในลักษณะนั้น จะทำได้ก็เฉพาะ เป็นการจัดการเพื่อตนเองและครอบครัว เพราะ เมื่อตนเองหรือครอบครัวไม่อยากเสี่ยงก็ไม่ต้องลงทุนหรือขยายงาน แต่ถ้าฝ่ายจัดการ เป็นประเภท "อาชีพ" นั่นคือ จัดการเพื่อผู้ถือหุ้นสาธารณะแล้ว การจะเสี่ยงความรับผิดชอบไม่ควรกระทำ เพราะต้องคำนึงถึงภาระกิจที่สำคัญ นั่นคือ ทำให้กำไรของกิจการสูงเท่าที่จะทำได้ ฉะนั้น จึงต้องพยายามที่จะให้มีโครงการลงทุนใหม่ ๆ อยู่เสมอ และลดความเสี่ยงในการลงทุนลงโดยใช้การตัดสินใจอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยอาศัยผลจากการวิเคราะห์โครงการลงทุนที่เชื่อถือได้ โดยพยายามที่จะก้าวข้ามอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่ขัดขวาง จนกระทั่งได้ผลการวิเคราะห์ที่ต้องการ

การลงทุนในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น ย่อมมีลักษณะพิเศษเฉพาะตนอยู่หลายประการ นอกจากการขาดแคลนเงินทุน นั่นคือ ค่าแรงงานโดยเปรียบเทียบแล้วค่อนข้างต่ำ มีความโน้มเอียงที่จะลงทุนในโครงการย่อย ๆ มากกว่าโครงการใหญ่ เพราะไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถในทางเทคนิคมากนัก นอกจากนั้น มักไม่ค่อยมีโครงการประเภทบุกเบิกอย่างแท้จริงอย่างของต่างประเทศ ไม่จำเป็นที่จะต้องกล่าวละเอียดถึงลักษณะพิเศษของเศรษฐกิจของประเทศไทยไว้โดยนัย เพราะจะได้กล่าวถึงในมถัดต่อไปอย่างละเอียด เพื่อย้ำให้เห็นถึงลักษณะพิเศษที่มีผลต่อการลงทุนในประเทศไทย ซึ่งจะช่วยเป็นแนวทางในการวางแผนทำโครงการลงทุน และในการหาแหล่งเงินทุน และการใช้เงินทุนจากแหล่งดังกล่าว

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตการศึกษาวิเคราะห์ปัญหานั้น จะจำกัดตัวอยู่แต่เฉพาะในเรื่องการทำโครงการ

ลงทุน และแหล่งของทุน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้เริ่มโครงการทั้งกิจการใหม่ และกิจการที่ดำเนินอยู่แล้ว การศึกษาในเรื่องนี้จะรวมไปถึงปัญหาบางประการที่เกี่ยวข้อง เช่น บรรยากาศที่ดีสำหรับการลงทุน และการสร้างบรรยากาศดังกล่าว ตลอดจนปัญหาภาษีอากรที่มีส่วนมากกระทบกระเทือนโครงการลงทุน ผู้เขียนได้กำหนดขอบเขตการศึกษาออกเป็นบทความต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

บทที่ ๒ จะเป็นการกล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและความต้องการเงินทุนเพื่อการอุตสาหกรรมของประเทศไทย เพื่อให้ผู้อ่านวิทยานิพนธ์นี้ได้เห็นภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ควรจะมีสนใจในทัศนะของนักลงทุน ว่ามีสภาพอย่างไร ตลอดจนบทบาทของรัฐบาล ว่าอำนวยความสะดวกในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

บทที่ ๓ เป็นการพิจารณาถึงปัญหาการหาทุนจากแหล่งที่นับจะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นทุกที นั่นคือ ตลาดหุ้นในประเทศไทย ซึ่งผู้เขียนจะได้หยิบยกปัญหาการออกหุ้นขึ้นมาศึกษาพิจารณาอย่างละเอียด ในกรณีที่น่ามาปฏิบัติอย่างไรในประเทศไทย

บทที่ ๔ เป็นการกล่าวถึงแหล่งเงินทุนที่สำคัญ ที่สนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรม นั่นคือ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม และสถาบันการเงินอื่น ๆ ตลอดจนปัญหาของสถาบันเหล่านั้น ในการสนับสนุนการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม

บทที่ ๕ เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการลงทุน หรือกล่าวให้ชัดเจนก็คือ เป็นการค้นคว้ารวบรวมแนวความคิดต่าง ๆ ในการทำโครงการลงทุนให้อยู่ในลักษณะที่จะเสนอต่อผู้ให้กู้ยืม ผู้ร่วมลงทุน และหน่วยงานรัฐบาลได้ โดยแยกปัญหาออกเป็นส่วนต่าง ๆ คือ ปัญหาการเงินและการค้า (ตลาด) ปัญหาความรู้วิศวกรรมและเทคนิค ปัญหาความสัมพันธ์บุคคลและการจัดรูปงาน ปัญหาการเงิน และปัญหาผลประโยชน์ต่อประเทศชาติ

บทที่ ๖ กล่าวถึงการพิจารณาและการประเมินค่าของโครงการ ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้ประเมินค่าต้องเผชิญอยู่ และการหาทางแก้ไข

บทที่ ๑ ให้นำปัญหาการลงทุนของรัฐบาลในอุตสาหกรรมเข้ามาพิจารณาผลเสีย ตลอดจนวิธีการควบคุมการลงทุนของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ในโครงการลงทุน

บทที่ ๒ นับว่าเป็นบทสำคัญ เพราะได้ตั้งเอาปัญหาภาษีอากร ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของ ผู้ลงทุนและรัฐบาลเข้ามาพิจารณา และการเปรียบเทียบปัญหานี้กับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ

บทที่ ๓ เป็นการสรุปปัญหาต่าง ๆ และการแนะวิธีแก้ไข

วิธีการศึกษาและวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้ เขียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ คือ

(๑) จากการสัมภาษณ์ หรือสนทนากับผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ผู้ที่มีประสบการณ์ในการลงทุน เจ้าหน้าที่ของแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เช่น บริษัทเงินทุนเพื่อกิจการ- อุตสาหกรรม สถาบันเงินทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ธนาคารพาณิชย์ และอื่น ๆ

(๒) จากประสบการณ์ในค่านิชาการของผู้เขียนเอง เช่น จากการเป็นผู้ดำเนินการ ฝึกอบรมในวิชาการลงทุน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาการบัญชีเพื่อการจัดการ ในศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่ง- ประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งมีเจ้าหน้าที่หลายระดับ ทั้งค่านการการเงินและการจัดการทั่วไป ของธุรกิจต่าง ๆ มาเข้ารับการอบรมและอภิปรายปัญหา นอกจากนั้น ผู้เขียนยังเคยได้รับเชิญจาก สภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติให้นำสัมมนาในการกรอกแบบฟอร์มงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจทั่วประเทศ และได้อภิปรายปัญหาเกี่ยวกับ เรื่องนี้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจทุกแห่งดังกล่าว

(๓) จากประสบการณ์ทางการปฏิบัติในฐานะฝ่ายใหญ่ ระหว่างปฏิบัติงานเป็นสมุหบัญชี อยู่ในสาขานาการแห่งหนึ่ง

(๔) จากการค้นคว้ารวบรวมจากหนังสือเอกสารที่อ้างอิงได้ ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

(๕) จากการศึกษาวิชาการงบประมาณลงทุนในแผนกวิชาพาณิชยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(๖) จากการศึกษาเกี่ยวกับผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์นี้

ประโยชน์ของผลงานวิจัย

ผลของการศึกษาวิจัยนี้ ประการแรก จะเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงผู้ลงทุนกับแหล่ง
ใหญ่ๆ โดยพยายามค้นหาอุปสรรค และหาทางขจัดอุปสรรคเหล่านั้นเสีย ประการที่สอง จะเป็น
แนวทางนำทฤษฎี และแนวความคิดต่าง ๆ มาพิจารณา ในสภาพแวดล้อม และบรรยากาศการลงทุน
อย่างในประเทศไทย ว่าสิ่งใดเหมาะสมและไม่เหมาะสม และจะปรับปรุงอย่างไร ประการสุดท้าย
แต่มีความสำคัญมากก็คือ ถ้าหากว่าวิทยานิพนธ์นี้ จะสามารถช่วยนำทางใ้บางสำหรับการลงทุนของ
ธุรกิจต่าง ๆ เพื่อให้กิจการเหล่านั้นได้ประโยชน์มากขึ้นจากเงินทุนที่มีจำกัดอยู่แล้ว ก็จะเป็นประโยชน์
ไม่เฉพาะต่อการขยายตัว และกำไรของกิจการนั้นเท่านั้น แต่จะเป็นผลถึงภาพอากาศที่รัฐบาลจะได้รับ
ในอนาคต มาตรฐานการครองชีพของประชาชน ประหยัดเงินตราต่างประเทศ เพื่อผลิตผลประชาชาติ
ตลอดถึงแรงงานของประเทศถูกใช้มากขึ้น ซึ่งหมายถึงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วย

คำจำกัดความของคำที่ใช้

คำว่าอุตสาหกรรมนั้น โดยปรกติมีความหมายที่ค่อนข้างจะกว้าง อธิบัตยกรรมโรงงาน-
อุตสาหกรรม^๒ ใ้กล่าววว่า

"อุตสาหกรรม" นั้น มีความหมายกว้างขวางมาก จนยากที่จะหาคำจำกัดความที่เหมาะสมได้

^๒ นายอุคมศักดิ์ ภาสะวณิช การพัฒนาอุตสาหกรรม (พระนคร : กระทรวงอุตสาหกรรม

นอกจากนั้น ท่านผู้นี้ยังได้จำแนกประเภทอุตสาหกรรมไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้^๓
การอุตสาหกรรมนั้น จำแนกได้เป็นหลายประเภท หากจะพิจารณาในแง่ของการ
เศรษฐกิจ แล้ว อาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ เรียกว่า "อุตสาหกรรมสกัดจากธรรมชาติ" ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษ
ว่า "Extractive Industry" อันได้แก่ การนำเอาทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ มาปรุงแต่ง
แปรสภาพ เพื่อให้สามารถใช้เป็นประโยชน์ขึ้นได้ นับว่าเป็นวัฏจักรแรกในการที่จะไปสู่อุตสาหกรรม
การผลิต เช่น การทำเหมืองแร่ การประมง การป่าไม้ เป็นต้น

ประเภทที่ ๒ เรียกว่า "อุตสาหกรรมการผลิต" ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า
"Manufacturing Industry" หมายถึงการเอาวัตถุดิบจากอุตสาหกรรมสกัดจากธรรมชาติมา
ผลิตเป็นวัสดุสำเร็จรูปขึ้น เช่น การผลิตกระดาษ การทอผ้า การทำเครื่องจักร เป็นต้น

ประเภทที่ ๓ เรียกว่า "อุตสาหกรรมการขนส่ง" ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า
"Transporting Industry" หมายถึงการประกอบกิจการเพื่อให้วัสดุสำเร็จรูปพาไปถึงมือ
ประชาราษฎร์ผู้ใช้ อันได้แก่ การเดินเรือ การรถไฟ การเดินอากาศ เป็นต้น

นอกจากการจำแนกประเภทของอุตสาหกรรมดังกล่าวแล้ว ยังมีการจำแนกประเภท
อุตสาหกรรมแบบใหม่อีกหลายอย่าง ว่าเป็นอุตสาหกรรมพ่วงเข้าไปด้วย ดังเช่น อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
หรืออุตสาหกรรมโรงแรม เป็นต้น ซึ่งในที่นี้จะขอจำแนกการอุตสาหกรรมออกตามลักษณะของการ
ประกอบกิจการเป็น ๓ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ เรียกว่า "อุตสาหกรรมหนัก" ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Heavy
Industry" อันหมายถึงอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดแรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์ และเงินลงทุนอย่าง
มากมาย และมักจะเป็นประเภทอุตสาหกรรมสกัดจากธรรมชาติ เช่น อุตสาหกรรมถลุงเหล็กและผลิต
เหล็กกล้า อุตสาหกรรมเคมี เป็นต้น

^๓ Ibid., P. 2.

ประเภทที่ ๒ เรียกว่า "อุตสาหกรรมเบาหรือขนาดย่อม" ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Light or Small Scale Industry" อันเป็นการอุตสาหกรรมที่มีขนาดเล็กกว่าอุตสาหกรรมขนาดหนัก ส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักร แรงงาน และเงินลงทุนน้อยกว่าอุตสาหกรรมหนัก อาจเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคทั่ว ๆ ไป หรือผลิตเครื่องมือสำหรับอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ประเภทที่ ๓ เรียกว่า "อุตสาหกรรมในครอบครัว" ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Cottage Industry" หมายถึงอุตสาหกรรมเล็กที่ทำงานภายในครัวเรือน ในบ้านที่อยู่อาศัย เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ ทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้ความชำนาญทางฝีมือ หรือโดยใช้เวลาว่างจากงานอาชีพประจำ หรือเวลาทั้งหมด โดยยึดอกุศลสาหกรรมนั้นเป็นอาชีพ เช่น การจักสาน การแกะสลัก การทอผ้าขึ้นใช้เองในบ้าน เป็นต้น

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมนี้ บางทีก็แบ่งตามชนิดของผลิตภัณฑ์ เช่น อุตสาหกรรมน้ำตาลทราย อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป เป็นต้น หากคิดว่าการผลิตทางอุตสาหกรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของวัตถุดิบโดยวิธีการโรงงานให้เป็นสิ่งของที่สังคมต้องการ ก็จะได้เห็นว่าวัสดุจะถูกนำมายังโรงงานอุตสาหกรรม ผ่านกรรมวิธีที่ผลิตออกมาเป็นชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบสำเร็จรูป ในรูปร่างที่ต่างไปจากเดิม จำนวนและคุณภาพก็ต่างออกไป เสร็จแล้วส่งไปจำหน่ายเพื่อสำหรับใช้ หรือสำหรับไปผลิตต่อโดยโรงงานอื่น หรือใช้ทันทีโดยผู้บริโภค ถ้าแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามลักษณะการใช้ จะแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. อุตสาหกรรมสินค้าทุน (Producer - goods Industries) หมายถึง อุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าสำหรับใช้ในการผลิตของโรงงานอื่น เช่น เครื่องจักรและเครื่องมือ เป็นต้น

๒. อุตสาหกรรมสินค้าบริโภค (Consumer - goods Industries) หมายถึง อุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าสำหรับบริโภคโดยประชาชน ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

คำว่า "อุตสาหกรรม" ตามความหมายของวิทยานิพนธ์นี้ ได้จำกัดอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่ง เพราะไม่ว่าประเภทใดของอุตสาหกรรมก็ต้องมีโครงการ และต้องหาแหล่งของเงินทุนด้วยกันทั้งนั้น

สำหรับคำว่า "โครงการลงทุน" นั้น หมายถึงโครงการที่สร้างขึ้นโดยผู้หนึ่งผู้ใดก็ตาม ทั้งในส่วนตัวเอกชนและรัฐวิสาหกิจ แต่ไม่รวมการลงทุนในลักษณะอื่น ๆ เช่น การสร้างทาง เป็นต้น แม้จะเป็นการสร้างเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมก็ตาม คำว่า "การลงทุน" ในที่นี้ต่างจากการใช้จ่ายลงทุนตามความหมายของหลักการทางบัญชีอย่าง เพราะเรารวมเอาการลงทุนในหุ้นหุ้นเวียนสุทธิ (สินทรัพย์หมุนเวียน ลบ หนี้สินหมุนเวียน) เข้าไว้ด้วย การใช้จ่ายลงทุนตามความหมายทางการบัญชีนั้น หมายถึงการใช้จ่ายที่จะเป็นประโยชน์ต่อวงบัญชีในอนาคตในการหารายได้ โดยปกติหมายถึงการซื้อสินทรัพย์ประจำเพิ่ม การเพิ่มกำลังการผลิต ประสิทธิภาพ อายุการใช้ และประหยัดต้นทุนการดำเนินงานของสินทรัพย์ประจำ

ในการทำโครงการลงทุนนั้น เรารวมจำนวนเงินที่จะต้องลงเพื่อเป็นเงินลงทุนเวียน การลงทุนในสินค้าและลูกหนี้เข้าไว้ด้วย.

^๔ Rufus Wixon, Accountants' Hand book (New York : Prentice Hall, inc., 1954), Chap. 16. P 6